

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

9 juni 2006

GEDACHTEWISSELING

over de inschrijfproblemen in de Brusselse Nederlandstalige scholen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
en de Commissie voor Onderwijs en Beroepsopleiding van de Vlaamse
Gemeenschapscommissie in gemeenschappelijke vergadering,
respectievelijk uitgebracht door de dames Anissa Tamsamani en Carla Dejonghe**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heren Karlos Callens, Gilbert Van Baelen, mevrouw Marleen Vanderpoorten;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh;

de heer Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex, de heer Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie had op 16 mei 2006 in een gemeenschappelijke commissievergadering met de Commissie voor Onderwijs en Beroepsopleiding van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), een gedachtewisseling over de inschrijfproblemen in de Brusselse Nederlandstalige basisscholen.

Deze gedachtewisseling werd ingeleid door:

- de heer Guido Deraeck, voorzitter LOP-Brussel basisonderwijs;
- de heer Patrick Vanspauwen, deskundige-ondersteuner LOP-Brussel, departement Onderwijs.

De gedachtewisseling vond plaats in aanwezigheid van de heer Guy Vanhengel, collegevoorzitter bevoegd voor Onderwijs en Beroepsopleiding bij de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, en de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister bevoegd voor Onderwijs, Vorming en Werk.

Mevrouw Anissa Tamsamani is verslaggever voor het Vlaams Parlement en mevrouw Carla Dejonghe

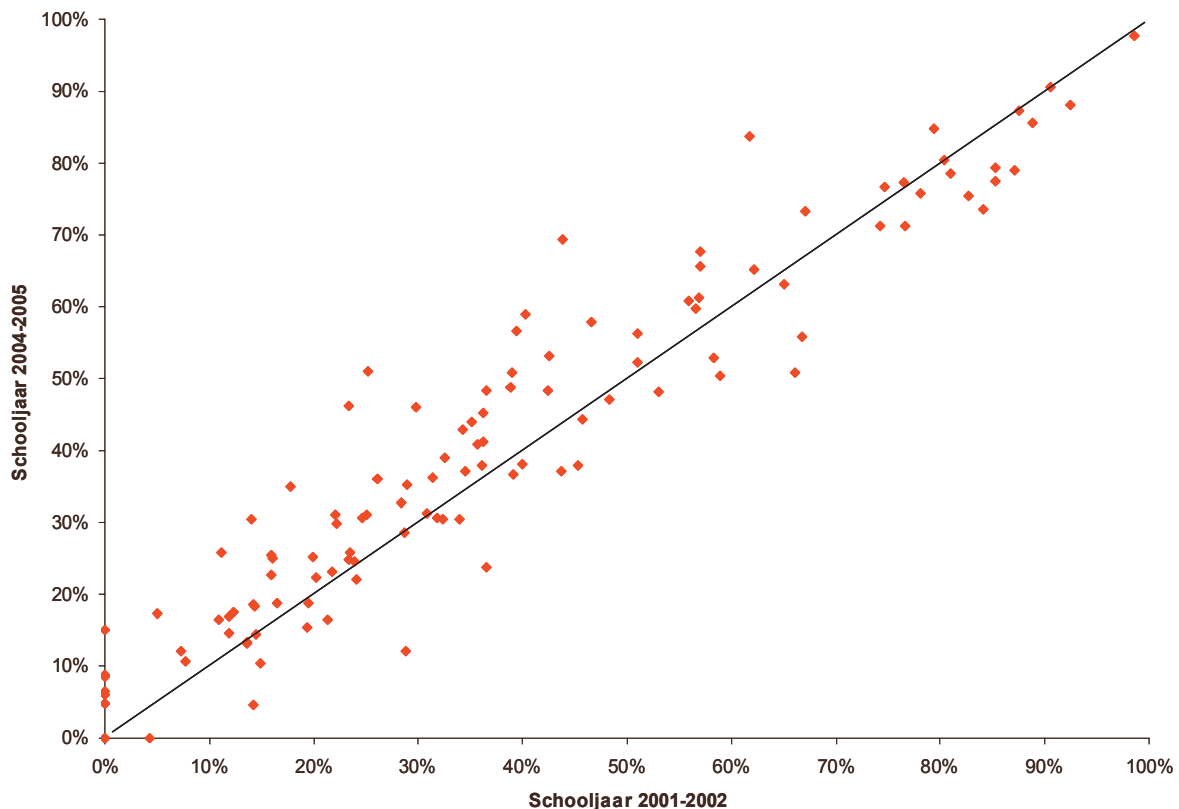
wordt aangeduid als verslaggever voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER GUIDO DERAECK, VOORZITTER LOP-BRUSSEL BASISCHOLEN, EN DE HEER PATRICK VANSPAUWEN, DESKUNDIGE-ONDERSTEUNER LOP-BRUSSEL BASISONDERWIJS

De heer Guido Deraeck, voorzitter LOP-Brussel basisscholen, en de heer Patrick Vanspauwen, deskundige-ondersteuner, geven een evolutie en een huidige stand van zaken met betrekking tot het inschrijvingsrecht in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Alvorens de uiteenzetting te beginnen benadrukt de heer Deraeck dat de Brusselse situatie op het vlak van het onderwijs bijzonder complex en anders is dan in Vlaanderen.

1. Omgevingsanalyse

Aangezien de evolutie van het percentage GOK-leerlingen per school in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 2002-2005 benadrukt zal worden, werd volgende grafiek opgesteld.

Uit deze grafiek blijkt dat in scholen met overwegend GOK-leerlingen het aantal GOK-leerlingen procentueel daalt en in scholen met relatief weinig GOK-leerlingen het aantal GOK-leerlingen is gestegen. Op te merken valt dat in deze grafiek de toepassing van de 'piste- Verstegen' nog geen enkel effect heeft gehad.

Er zijn echter ook meerdere voorbeelden van de omgekeerde beweging. Vooral in de 'superdure' wijken verliezen de GOK-leerlingen zelfs terrein, ondanks het gegeven dat de scholen er niet noodzakelijk te maken hebben met capaciteitsproblemen.

2. De uitdagingen met betrekking tot het inschrijvingsrecht

Een gezamenlijk inschrijvingsbeleid heeft volgens de heer Deraeck drie belangrijke uitdagingen:

- het vastleggen van voorrangsgroepen;
- het uitwerken van een gezamenlijk tijdspad voor alle Brusselse scholen;
- het opzetten van een gemeenschappelijke campagne.

Het decreet gelijke onderwijskansen voorziet, alleen voor het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad, mogelijkheden tot voorrang voor twee doelgroepen. Op de eerste plaats de kinderen uit Nederlandstalige gezinnen die voorrang krijgen maar dat moet niet. In het decreet is er wel een aanbeveling om hierover afspraken te maken binnen de algemene vergadering van het LOP-Brussel Basisonderwijs. De verklaring op eer met betrekking tot thuistaal is Nederlands is een belangrijk uitgangspunt hiervoor.

Daarnaast kan het LOP het percentage 'aantal Nederlandstaligen dat voorrang krijgt' in consensus bepalen. Dit moet minimum 20 percent zijn terwijl het decreet 25 percent voorziet.

Kinderen uit gezinnen met een GOK-indicator mogen voorrang krijgen, maar het moet niet. Er werd eveneens aanbevolen om hierover afspraken te maken binnen het LOP-Brussel Basisonderwijs.

Het LOP-Brussel Basisonderwijs koos voor een '30/20- percentregeling' met gelijktijdige toepassing. Deze 30 percent voorrang voor thuistaal Nederlands ligt hoger dan het door het decreet bepaalde percen-

tage en dit ligt ook hoger dan het percentage van de 'piste- Verstegen' (26,8 percent).

Gelijktijdig met deze 30-percentregel werd de 20-percentregel inzake de voorrang voor GOK-leerlingen vastgelegd. Voor deze regeling werd een gezamenlijk tijdspad vastgelegd binnen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dit tijdspad omvatte een informatiecampagne tijdens het eerste semester van het schooljaar. Tijdens de maand januari kregen de broers en zussen van reeds ingeschreven kinderen voorrang. In februari werd de 30/20- percentregel toegepast. Na maart kon iedereen zich inschrijven in de mate dat er nog plaats was. Vanaf mei mocht de school zelf bepalen hoe de resterende vrije plaatsen werden ingevuld.

De heer Deraeck merkt op dat deze regeling alleen telt voor één schooljaar. Met het oog op 2007-2008 en volgende kan er bijgestuurd worden.

3. Wat heeft het LOP-Brussel Basisonderwijs gedaan om ouders te informeren?

Het LOP is gestart met een campagne die bestond uit drie onderdelen: folder, affiche en een extra flyer voor broers en zussen.

De VGC heeft het LOP-Brussel Basisonderwijs uitgebreid gesteund in de communicatie met de ouders via advertenties in De Zondag en Brussel Deze Week en via spots op TV-Brussel.

Bovendien heeft LOP-Brussel Basisonderwijs heel wat energie gestoken in het initiëren van intermediairen in het inschrijvingsrecht.

4. Hoe evalueren de Brusselse directies de gezamenlijke inschrijvingsprocedure?

In totaal hebben er 93 van de 118 scholen meegewerkt aan de schriftelijke evaluatie. De heer Deraeck overloopt vervolgens de resultaten van de bevraging.

4.1. Wat vindt u goed aan de folder en affiche 'inschrijven in een Brusselse basisschool voor het schooljaar 2006-2007'?

- Structuur, maandoverzicht, duidelijkheid: 59
- Geen bemerkingen: 18

- Lay-out, presentatie: 15
- Overal dezelfde info: 7

Meer dan de helft van de directies vonden dat het campagnemateriaal van het LOP overzichtelijk en duidelijk was. Vooral het maandoverzicht sprak aan. De lay-out en algemene presentatie werd goedkoop gehouden maar viel wel in de smaak van de directies.

4.2. Wat vindt u niet zo goed aan de folder en affiche 'inschrijven in een Brusselse basisschool voor het schooljaar 2006-2007'?

- Geen bemerkingen: 45
- Anderstaligen, kansarmen begrijpen de inhoud niet: 27
- Overladen: 11
- Misverstanden, verwarring mogelijk: 7

De meeste directies hebben helemaal geen bemerkingen. Wel drukt bijna één op drie directies zijn bezorgdheid uit over de leesbaarheid van de folder voor anderstaligen. De heer Deraeck denkt dat het werken met vertalingen gevoelig ligt en het LOP verkiest niets te vertalen.

4.3. Zijn de ouders in uw school vlot de broers en zussen komen inschrijven?

- Ja, dat gebeurde eerder vlot: 45
- Ja, na serieuze inspanningen (o.m. met flyer): 39
- Neen, ondanks de extra flyer hebben de meeste ouders geen gebruik gemaakt van de prioritaire periode: 10

De helft van de directies gaf aan dat de inschrijving van broers en zussen vlot verliep. In ongeveer 10 percent van de scholen zijn er moeilijkheden opgetreden.

4.4. Vindt u het ter beschikking stellen van een extra flyer voor broers en zussen voor herhaling vatbaar?

- Ja: 71

- Neen: 20

Dit resultaat toont aan dat de flyer zijn doel bereikt heeft.

4.5. Heeft u in februari 2006 effectief voorrang gegeven aan kinderen met 'thuis taal Nederlands'?

- Ja, aan minder dan 5 kinderen: 44
- Neen, we mochten weliswaar voorrang geven, maar er is niemand gekomen: 32
- Ja, aan 5 of nog meer kinderen: 8
- Neen, we mochten geen voorrang verlenen want de 30% was al bereikt door de inschrijvingen van broers en zussen en eerdere inschrijvingen: 7

In een meerderheid van de scholen is er effectief voorrang gegeven aan kinderen met de 'thuis taal Nederlands'.

4.6. Heeft u in februari 2006 effectief voorrang gegeven aan GOK-leerlingen?

- Neen, we mochten weliswaar voorrang geven, maar er is niemand gekomen: 34
- Ja, aan minder dan 5 kinderen: 26
- Neen, we mochten geen voorrang verlenen want de 20% was al bereikt door de inschrijvingen van broers en zussen en eerdere inschrijvingen: 23
- Ja, aan 5 of nog meer kinderen: 10

Deze voorrangsregel verliep moeizamer dan de voorrangsregel 'thuis taal Nederlands'.

4.7. Zijn er in de loop van maart 2006 kinderen uit gezinnen met 'thuis taal Nederlands' geweigerd in uw school?

- Neen: 64
- Ja, minder dan 5 kinderen: 16

- Ja, aan 5 of nog meer kinderen: 9

In de meeste scholen werden er geen Nederlands-talige kinderen geweigerd. De meeste weigeringen doen zich voor wanneer kinderen zich aanbieden in een school waar de klas reeds volzet is.

4.8. Zijn er nog vrije plaatsen in uw school?

- Ja, er zijn nog vrije plaatsen: 75
- Neen, alle leerjaren zijn vol: 16

4.9. In welke leerjaren is er nog plaats?

- OK Nog plaats in 20 scholen
- K1 Nog plaats in 10 scholen
- K2 Nog plaats in 8 scholen
- K3 Nog plaats in 14 scholen
- 1L Nog plaats in 17 scholen
- 2L Nog plaats in 18 scholen
- 3L Nog plaats in 35 scholen
- 4L Nog plaats in 39 scholen
- 5L Nog plaats in 49 scholen
- 6L Nog plaats in 41 scholen

Het grootste probleem ligt bij kinderen geboren eind 2003. Veel ouders zoeken nog steeds naar een plaats en het aanbod is beperkt.

4.10. Welk eigen permanentiesysteem zal de school hanteren na 1 mei 2006?

- Ouders kunnen altijd langskomen: 51
- Onze school vraagt hierbij formeel om een vrijstelling: 9

- Onze school werkt met de volgende permanentiedagen:

- Begin juli en eind augustus: 4
- Laatste week van augustus: 3
- Mei en juni + 30 en 31 augustus (10u tot 12u): 2
- Tot 30/6/06: 1
- Voormiddag en op 28 en 29 augustus: 1
- 4 mei, 8 juni, 3 juli en 28 augustus: 1
- Van maandag 26 juni tot en met woensdag 28 juni: van 9u tot 11u + van maandag 28 augustus tot en met woensdag 30 augustus: van 15u tot 17u: 1
- Vrijdagvoormiddag: 1
- Voormiddag: 1
- Mei en juni + 28 en 29 augustus van 9u tot 13u: 1
- Mei en juni + 30 en 31 augustus (9u tot 13u): 1
- Mei en juni + 1ste drie dagen juli (15u-18u) + laatste 14 dagen augustus (15u-18u): 1
- 3, 4 en 5 juli + 28, 29 en 30 augustus: 1
- De laatste week van de maand augustus voor VP1. De eerste week van juli en de laatste week van augustus voor VP2: 1

De meeste scholen bieden ruimere inschrijvingsmogelijkheden. In veel scholen worden afspraken gemaakt met de ouders om hun kindje te komen inschrijven, maar dit is in strijd met het decreet.

4.11. Suggesties van de Brusselse directies

- Voor mijn publiek moet het véél eenvoudiger: 6
- Rond de inschrijvingsperiode: meer ondersteuning van externen voor het informeren van de ouders: 4

- Eenvoudige versie van de flyer voor anderstaligen: 2
- Beter indien bij begin schooljaar op de hoogte van de regeling: 2

Alleen de suggesties die meer dan één keer vermeld werden, zijn opgenomen in het overzicht.

Tot op heden hebben 13 gezinnen een beroep gedaan op het LOP omdat ze er tijdens de maand niet in geslaagd waren zelf een school te vinden voor hun kind. Negen gezinnen van deze 13 kwamen naar de bijeenkomst van de bemiddelingscel. Zeven van deze 9 kinderen zijn geboren eind 2003. Van deze 9 was er slechts 1 gezin waarvan de thuistaal Nederlands was. De anderen waren anderstaligen.

De gezinnen zijn woonachtig in Schaarbeek (3), Molenbeek (3), Evere (1), Anderlecht (1) en Brusselstad (1).

5. Weigeringen in het BHG voor het schooljaar 2006-2007

5.1. Grafische weergave

Weigeringen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (voor schooljaar 2006-2007)

	1000	1020	1030	1040	1050	1070	1080	1081	1082	1090	1140	1150	1180	1190	1200	1210	Totaal
Geen postnummer opgegeven	6					3				2					1		12
1000	68	4	2			3	2			4		2	3		2		90
1020		21	1				3	2		2							29
1030	11		95	3	1		1				22	1	1		16	6	157
1040	1	1		1	2							1			2		8
1050	4				4								1		2		11
1060	6													3			9
1070	7					32											39
1080	21					12	34	3		3			2				75
1081	3						1	3		1					1		9
1082							2										2
1083	2											1					3
1090		1	1					1		18							21
1120											1						1
1130																	0
1140	2		2								40				3		47
1150	2											2			1		5
1160	1																1
1180	1												10				11
1190	6		1			1							1	17			26
1200												2			13		15
1210	3		6	1							1					5	16
Buiten BHG	17	1	1	0	0	2	1	2	0	0	4	2	1	4	1	0	36
Totaal	161	28	109	5	7	53	44	11	0	30	68	11	19	24	42	11	623

Uit de grafiek blijkt dat er tot op heden al 623 kinderen geweigerd werden. Het grootste probleem rijst voor gezinnen die in Schaarbeek wonen. Daarnaast is het ook moeilijk een school te vinden in Brusselstad.

5.2. *Vergelijking van het aantal weigeringen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met andere weigeringen in Vlaanderen*

Antwerpen BASIS	71
Beersel - Drogenbos - Linkebeek - Sint-Genesius-Rode BASIS	17
Willebroek BASIS	7
Gent BASIS	30
Geraardsbergen - Ronse BASIS	8
Leuven BASIS	10
Brusselse Hoofdstedelijke Gewest BASIS	623

6. Wat doet het LOP-Brussel Basisonderwijs voor het schooljaar 2007-2008?

De meeste geledingen lieten volgens de heer Deraeck al vlug in hun kaarten kijken. Alle geledingen, met uitzondering van het vrij onderwijs en COV, gaven in maart al te kennen zo weinig mogelijk te willen veranderen.

Het Gemeenschapsonderwijs en het schoolopbouwwerk waren hierbij bereid de 30/20 – namelijk 30 percent voorrang aan ‘thuis taal Nederlands’ en 20 percent aan GOK-leerlingen – opnieuw als compromis te aanvaarden. Hun favoriete voorstel was echter ‘1/3 en 1/3’.

Het katholiek onderwijs neemt een ander standpunt in ten overstaan van de afspraken rond het inschrijvingsbeleid LOP-Basisonderwijs Brussel voor volgend schooljaar. Het systeem van verschillende voorrangsgroepen en -percentages is volgens het katholiek basisonderwijs te ingewikkeld en weinig efficiënt; de planlast is te groot, het is zeer moeilijk uit te leggen, de ouders raken gefrustreerd omdat ze teruggestuurd worden, er gaat teveel energie verloren

die beter besteed kan worden om aan gelijke kansen te werken.

Het katholiek onderwijs vindt het daarom beter om naar een sterk vereenvoudigd systeem te gaan. Eigenlijk zouden Nederlandstalige kinderen te allen tijde welkom moeten zijn en plaats moeten kunnen vinden in hun scholen. Dat is een belangrijk uitgangspunt en signaal naar die eerste doelgroep, die tegelijkertijd een te beschermen minderheidsgroep is in de Brusselse onderwijscontext. Anderzijds is iedereen die het Nederlandstalig karakter en het opvoedingsproject van de scholen respecteert en zich engageert om zijn kinderen daartoe alle kansen te geven, welkom in hun scholen.

Op basis van die overwegingen werkte het katholiek onderwijs het volgende voorstel uit:

- januari: voorrang voor broers en zussen;
- februari: voorrang voor Nederlandstaligen (zonder afgesproken percentage – iedere Nederlandstalige die zich aandient en voor wie er nog capaciteit is);
- vanaf maart: wie eerst komt, eerst maalt; inschrijvingsperiodes verder te bepalen door elke school.

Zonder consensus willen de katholieke scholen de huidige perioden voor broers en zussen, voorrangsgroepen en algemene inschrijvingen blijkbaar toch verder zetten. De voorrang zou zonder consensus in het LOP-Brussel Basisonderwijs toch 25 percent voor ‘thuis taal Nederlands’ kunnen bedragen. De scholen die voorrang willen geven aan GOK-leerlingen kunnen hier geheel vrijblijvend een initiatief nemen. Men ziet een duidelijkere synchroniciteit met het secundair onderwijs.

Het gemeenschapsonderwijs lijkt alleen maar te willen praten over een tijdpad en een gezamenlijke campagne, indien er een consensus is rond beide voorrangsgroepen. De decretale aanpassingen hebben goed gewerkt.

Het officieel gesubsidieerd onderwijs wil deze nieuwe gegevenheid voorleggen aan de achterban van het gemeentelijk onderwijs. Het gemeentelijk onderwijs blijft vooral enthousiast om de huidige afspraken verder te zetten.

Bij de meeste andere geledingen, namelijk ouders, schoolopbouwwerk, integratiesector, CLB en socio-culturele partners, overheerst momenteel ontgoocheling, temeer omdat er ernstige aanwijzingen zijn dat de decretale aanpassingen resulteerden in een positief effect.

7. Besluit

Er is momenteel een patstelling. De algemene vergadering van 4 mei 2006 werd uitgesteld. De stuur-groepleden stemden ermee in om op 30 mei een nieuwe poging te ondernemen om tot een consensus te komen. De respectievelijke geledingen hebben dus opnieuw ruim de tijd om hun achterban te consulteren.

Op 22 mei 2006 doen de heer Vic Anciaux en de heer Guido Deraeck nog een bemiddelingspoging tussen de respectieve onderwijsnetten.

II. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

De heer *Dominiek Lootens-Stael*, lid van de VGC, stelt enkele technische vragen. Hoeveel Nederlandstalige kinderen worden er geweigerd in de school van hun keuze? Hoeveel kinderen werden meermaals in een school geweigerd? De spreker kan begrijpen dat de flyer eenvoudiger moet maar een vertaling ervan is volgens hem zeker niet aan de orde.

De heer *Guido Deraeck* wijst de aanwezigen erop dat de scholen tevreden waren met de enquête. Op dit moment is het capaciteitsprobleem de belangrijkste reden waarom scholen niet méér kinderen kunnen inschrijven. Dit probleem is vooral opmerkelijk in bepaalde wijken en scholen. Bij de geweigerde kinderen werd de thuistaal niet geregistreerd. Het is bijgevolg onduidelijk hoeveel Nederlandstalige kinderen geweigerd werden.

Er werden pogingen ondernomen om dubbele inschrijvingen te vermijden. Juist daarom is het volgens de heer Deraeck belangrijk dat scholen op hetzelfde moment starten met de inschrijvingen. Van bij het invoeren van het GOK-decreet heeft het Vlaams Belang steeds gewezen op de nadelen en nefaste gevolgen hiervan voor de positie van de Nederlandstaligen in hun eigen onderwijs.

De heer *Lootens-Stael* vervolgt dat de toepassing van het GOK-decreet de gevoelige situatie van het

onderwijs in vele gevallen nadelig heeft beïnvloed en versterkt. Dit alles bleef niet zonder protest. Toch bleef men volharden. Ook al hun waarschuwingen en kritieken werden opzijgeschoven door de machts-partijen.

Toch moest men bij evaluaties toegeven dat duidelijk bleek dat er aan het GOK-decreet heel wat schortte. Men heeft echter nooit willen inzien dat een groot deel van de uitgangspunten van dit decreet zuiver ideologisch waren en foutief blijken. Dan wordt er nog niet gesproken over de mogelijkheden die geboden werden in het ondersteuningsaanbod. De heer Lootens heeft het dan over het aantasten van de vrijheid van onderwijs, de vrijheid van inrichtende machten en schoolbesturen om naar eigen inzicht hun onderwijs te organiseren. Het is tekenend dat dit gebeurde onder 'liberale' ministers.

Er is de afgelopen jaren herhaaldelijk in de VGC-raad gedebatteerd over de aanpassingen die werden gedaan om de scheefgetrokken situaties bij de inschrijvingen enigszins recht te trekken. Allerlei systemen moesten worden uitgedokterd om de draak van het GOK-decreet toch enigszins in leven te houden.

De huidige minister van Onderwijs bleef niet blind voor al deze tekortkomingen en besliste bij het begin van het schooljaar om de voorrangsregelingen te bestendigen. Het Lokaal Overleg Platform werd dus belast met de vormgeving van deze regelingen waarbij werd gesteld dat Nederlandstaligen voorrang krijgen tot een minimum van 25 percent.

In de praktijk bewijst deze evolutie dat de opmerkingen terecht waren. Men wil het echter niet gezegd hebben. Het Vlaams Belang stelt vast dat met deze regeling de pendelbeweging nu langzaam opnieuw de andere kant uitgaat, zij het té beperkt en té langzaam. Daarom blijft het Vlaams Belang pleiten voor een grotere vrijheid van de scholen en voor een absoluut voorrangsbeleid voor het eigenlijke doelpubliek van de VGC en de Nederlandstalige scholen: de Vlamingen uit Brussel en omstreken. Om een goed onderwijs in het Nederlands te waarborgen moet een meerderheid van de leerlingen Nederlandstalig zijn. Enkel dan vangen anderstalige leerlingen voldoende Nederlands op.

De plaats van het Nederlands in Brussel is bijzonder. Hier passen bijzondere maatregelen. Het Nederlandstalig onderwijs biedt kansen maar ze worden niet gebruikt. Meermaals werd er verwezen naar de cijfers van de OESO op de leerprestaties van anders-

taligen in dit onderwijs. Wanneer gaat men de realiteit onder ogen zien? Het is de taak van het college dit voldoende duidelijk te maken aan de Vlaamse overheid. De heer Lootens-Stael hoopt dat het college nog niet gevangen zit in de logica van een terugtrekkingsstrategie.

Wat ook vastgesteld wordt, is dat een doorgedreven evaluatie van de voorrangregelingen uitblijft. In een vroegere interpellatie heeft de spreker daarop reeds gewezen. Hij verwachtte een uitgebreide evaluatie begin dit schooljaar. Daarover wordt nog steeds zedig gezweven.

Het is positief dat voor alle Brusselse basisscholen met dezelfde inschrijvingsperioden voor 2006-2007 wordt gewerkt. In januari 2006 was er de voorinschrijvingsperiode voor broers en zussen. Eind februari liep de periode af voor de voorrangsgroepen, namelijk 30 percent Nederlands thuistaal en 20 percent volgens GOK-indicatoren.

Om de evolutie op de voet te kunnen volgen en om bijstellingen mogelijk te maken, had de heer Lootens graag een antwoord gekregen op de volgende vragen.

Over het tot stand komen van deze regeling dan. Op welke ervaringen, studies, feiten of doelstellingen is de vaststelling van de voorrangpercentages gebaseerd? In de Brusselse context krijgt het LOP veel macht toebedeeld, zonder dat zijn werking enige openheid vertoont. In zijn antwoord op een vroegere interpellatie ging collegevoorzitter Guy Vanhengel kort in op de samenstelling van de twee LOP's. Hij wist te melden dat zowel leden van de administratie als iemand van zijn kabinet ervan deel uitmaken. Wat verder had hij het vaag over "schooldirecties, spelers uit het veld en vertegenwoordigers van zijn kabinet". Gezien het feit dat vergaderingen van het LOP niet openbaar zijn en zij geen verslagen openbaar maken, alhoewel zij toch belangrijke verantwoordelijkheden toebedeeld krijgen of naar zich toetrekken, blijft de spreker zich hierbij vragen stellen.

Over de opvolging van de inschrijving stelt de heer Lootens-Stael nog enkele informatieve vragen. Hoe werd de toepassing van deze voorrangregeling opgevolgd? Hoe zit dat in de gemeentescholen? Hoeveel inschrijvingen waren er per categorie en per school in januari en februari? Hoeveel inschrijvingen werden er geweigerd wegens plaatsgebrek? Hoeveel Nederlandstalige kinderen werden geweigerd? Hoe evalueren de scholen? Hoe evalueert het LOP?

Mevrouw *Marie-Paule Quix*, lid van de VGC, laat weten dat tijdens de VGC-raad van 5 mei 2006 een interpellatie van de heer Vandenbossche omtrent de dreigende chaos in het Brussels Nederlandstalig onderwijs behandeld werd. Op dat moment waren de details nog niet bekend, nu zijn ze in de media uitgelekt.

Het katholiek onderwijs laat weten bij monde van de KOCB, voor het schooljaar 2007-2008 geen gemeenschappelijk inschrijvingsbeleid meer te wensen. Dit gemeenschappelijk inschrijvingsbeleid in drie perioden, namelijk eerst de broers en zussen, daarna 25 percent Nederlandstalige kinderen en tot slot 20 percent GOK-leerlingen, heeft volgens experts nochtans tot een betere spreiding van de kansarme leerlingen over de verschillende netten en scholen gezorgd.

Het vrij onderwijs wil na de voorrang voor de broers en zussen – verplicht door het decreet – een onbeperkte inschrijving van Nederlandstalige leerlingen zogenaamd omdat de "Nederlandstaligen een te beschermen minderheidsgroep in Brussel zijn". Dit laatste klopt. Pas als er dan nog plaats zou zijn, zou het 'wie eerst komt, eerst maalt'-principe worden toegepast. Dat is niet meer of niet minder dan een schending van het decreet. Indien het vrij onderwijs de gemeenschappelijke regeling op de helling wil zetten, dan moet het decreet worden toegepast. Het decreet zegt dat 'wie eerst komt, eerst maalt', en wel metéén na de inschrijving van de broers en zussen. Het zou een ongelooflijk toeval zijn dat in alle vrije scholen al diegenen die eerst komen, allemaal Nederlandstaligen zouden zijn. Uiteraard moeten Nederlandstalige kindjes in Nederlandstalige scholen terecht kunnen, maar precies daarom werd de voorrangregeling ingevoerd.

Mevrouw Quix kan niet anders dan concluderen dat er, zoals ze reeds eerder liet verstaan in haar tussenkomst van 5 mei 2006, wel degelijk een verborgen agenda is. Het vrij onderwijs wil terug meer witte scholen en wil daarvoor zoveel mogelijk Nederlandstalige kindjes inschrijven. Het gemeenschapsonderwijs moet dan maar de anderstalige en de kansarme leerlingen opvangen.

Waar wel kan over nagedacht worden, is de vraag of het Nederlandstalig onderwijs als "overloop fungeert van de Franstalige scholen die uit hun voegen barsten", zoals de verantwoordelijke van de KOCB stelt. Bij Franstalige ouders spelen ook andere redenen dan het capaciteitsprobleem van de Franstalige scholen mee, zoals de kwaliteit van het Nederlandsta-

lig onderwijs en het steeds groter wordend besef dat tweetaligheid in Brussel een troef is. Hier komt men eens te meer bij de verpletterende verantwoordelijkheid van het Franstalig onderwijs terecht.

In het licht van deze gegevens had mevrouw Quix graag het volgende vernomen: wat zal de collegevoorzitter ondernemen om te vermijden dat het decreet wordt geschonden; is er een capaciteitsprobleem voor de Nederlandstalige kindjes; kan aan een regeling gedacht worden waarbij Franstalige autochtone kindjes naar het Franstalig onderwijs worden doorverwezen?

De heer *Walter Vandenbossche*, lid van de VGC, vindt de omgevingsfactoren bij de benadering van dit dossier belangrijk. Het Nederlandstalig onderwijs bereikt een belangrijke doelgroep die eigenlijk bestemd is voor het Franstalig onderwijs. Daarom wenst de heer Vandenbossche te weten of minister Guy Vanhengel en minister Frank Vandenbroucke mogelijk contacten hebben met hun Franstalige collega's die kunnen leiden tot een kwaliteitsverbetering van het Franstalig onderwijs. Op dit moment zijn er veel kwaliteitsvolle Nederlandstalige scholen in de rand van Brussel waardoor er minder kinderen naar Brussel-stad komen. Bovendien moet er rekening gehouden worden met de sociologische realiteit in Brussel.

De heer Vandenbossche pleit ervoor om de cijfergegevens op te splitsen naargelang de onderwijsnetten. Zo krijgt men een beeld van de weigeringen per onderwijsnet. Wanneer deze cijfergegevens opgesplitst worden, begrijpt men allicht beter waarom er geen consensus is tussen de verschillende onderwijsnetten.

Het Nederlandstalig onderwijs is uitermate kwaliteitsvol, dat staat buiten kijf. Maar naast kwaliteit is kwantiteit ook belangrijk. Daarom wenst het raadslid te weten of de Vlaamse Gemeenschap ook aan dit aspect extra aandacht zal besteden en meer ruimte zal creëren voor het Nederlandstalig onderwijs.

Het is voor de spreker logisch dat het Nederlandstalig onderwijs in eerste orde op Nederlandstalige kinderen is ingericht. Maatschappelijk is het moeilijk vatbaar dat er geen ruimte is voor Nederlandstalige kinderen. Er moet voorkomen worden dat Nederlandstalige ouders hun kinderen niet meer kunnen inschrijven in een Nederlandstalige school.

Ten slotte mag volgens de heer Vandenbossche niemand in Brussel de fout maken om geen rechtsbescherming te geven aan degenen die aan de regels van het GOK-decreet zijn onderworpen. Elk onderwijsnet moet zijn verantwoordelijkheid opnemen. De spreker pleit ervoor de opdeling in 'witte' en 'zwarte' scholen te voorkomen. In het belang van het Brussels Nederlandstalig onderwijs hoopt het VGC-raadslid dat het LOP tot een akkoord zal komen.

Mevrouw *Greet Van Linter* merkt ten eerste op dat het standpunt van het katholiek onderwijs op verschillende vlakken raakt aan het standpunt van het Vlaams Belang. Hierbij gaat het vooral over de autonomie van de scholen die in gevaar komt en de aandacht voor de sociaal zwakkeren in Brussel, namelijk de Nederlandstaligen. Het Vlaams Belang heeft altijd gepleit voor absolute voorrang voor Nederlandstaligen. Het voorstel van het katholiek onderwijs is praktisch analoog aan het amendement dat de Vlaams Belangfractie heeft ingediend tijdens de bespreking van het GOK-decreet in het Vlaams Parlement.

Ten tweede brengt zij aan dat collegelid Grouwels enkele weken geleden liet weten dat het Nederlandstalig onderwijs voorrang moet verlenen aan kinderen uit de Nederlandstalige kinderopvang. Is hierover reeds overleg gepleegd?

Daarnaast vraagt mevrouw Van Linter wanneer de evaluatie van het GOK-decreet naar buiten gebracht zal worden? Zal het Brussel-luik aangepast worden ingevolge alle recente problemen?

Collegevoorzitter *Guy Vanhengel* antwoordt dat tot heden nog geen overleg werd gepleegd over het voorrang verlenen aan kinderen uit de Nederlandstalige kinderopvang.

De heer *Steven Vanackere* is het eens met de andere raadsleden over het feit dat het LOP tot een consensus moet komen. De standpunten van alle betrokkenen moeten goed overwogen worden. Volgens de heer Vanackere is er geen verborgen agenda, maar zijn er wel verschillende gevoeligheden. De indruk dat het katholieke onderwijs GOK-leerlingen wil vermijden, komt niet overeen met de werkelijkheid. De spreker heeft het standpunt van de KOCB anders begrepen dan de heer Deraeck. Hij heeft begrepen dat het katholiek onderwijs wel de volgorde van de voorrangregel wil blijven toepassen, maar dat de fase 'voorrang voor de Nederlandstaligen' te vlug uitgeput raakt waardoor teveel scholen Nederlandstalige kinderen moeten weigeren.

Mevrouw *Marie-Paule Quix* treedt het standpunt van de heer Vanackere in verband met de nood aan een consensus binnen het LOP, volledig bij. Het raads-lid begrijpt niet waarom het katholiek onderwijs van de huidige regeling wil afstappen hoewel die regeling momenteel behoorlijk werkt. Wanneer er geen gemeenschappelijke inschrijvingsregeling gehanteerd wordt, zullen de best geïnformeerde ouders steeds hun kind in de school van hun eerste keuze kunnen inschrijven, terwijl de kansarmen in de kou blijven staan.

De heer *Gilbert Van Baelen* wil de heer Lootens-Stael wijzen op de problematiek in de scholen voor het GOK-decreet in werking trad, namelijk de enorme wachtrijen, die vroeger onmiskenbaar langer waren dan nu. Bovendien is kansarm geen synoniem voor allochtoon. Brussel heeft helaas een groot aantal Nederlandstalige kansarme gezinnen en deze mogen vooral niet vergeten worden.

Het parlementslid stelt het volgende vast: de huidige spreidingsperiode om zich in te schrijven is beter dan de situatie in het verleden; de algemene consensus is positief voor alle kinderen; voorrang aan broers/zussen was een goede zet; de toepassing van de voorrangsregel 'huistaal Nederlands' verloopt vlekkeloos.

Ten slotte vindt de heer Van Baelen het te vroeg om na één jaar het decreet te evalueren en benadrukt hij dat de rol en de plaats van het LOP belangrijk is.

III. SLOTBESCHOUWING

1. Collegevoorzitter Guy Vanhengel bevoegd voor Onderwijs, Beroepsopleiding en Begroting

Vooreerst wil de heer *Guy Vanhengel* de medewerkers van LOP-Brussel bedanken voor het uitstekende werk dat ze geleverd hebben. Tijdens de uiteenzetting werd een helder overzicht gegeven van de beschikbare cijfers. Dankzij deze cijfers kan het afgelopen jaar geëvalueerd worden en kan het beleid, indien nodig, bijgestuurd worden. Persoonlijk vindt het collegelid de huidige regelgeving werkbaar en is hij van mening dat deze in de toekomst verdergezet kan worden.

Ten tweede wil het collegelid voor de aanwezigen de chronologie van de 'piste-Verstegen' opfrissen. Allereerst was er het GOK-decreet, dat in het begin voor veel onrust zorgde in het Brusselse onderwijs

omdat er gevreesd werd dat Nederlandstalige kinderen helemaal geen plaats meer zouden vinden in een Nederlandstalige school. Om dit te vermijden werd de 'piste-Verstegen' uitgewerkt door de VGC. Deze werd nadien overgenomen door de Vlaamse Regering. Momenteel wordt er eerst voorrang verleend aan Nederlandstaligen en nadien pas aan GOK-leerlingen.

Uit geen enkel cijfergegeven kan de onderlinge relatie tussen het Nederlandstalig en het Franstalig onderwijs afgeleid worden. Volgens de collegevoorzitter mag deze onderlinge relatie zeker niet uit het oog worden verloren.

Op dit moment zijn er +/- 35.000 kinderen in het Franstalig en +/-10.000 in het Nederlandstalig kleuteronderwijs. In het lager Franstalig onderwijs zijn er +/- 65.000 kinderen terwijl dit er 12.500 in het Nederlandstalig basisonderwijs zijn. Met deze verhoudingen moet rekening worden gehouden bij de besprekingen van het capaciteitsprobleem.

Collegevoorzitter Guy Vanhengel benadrukt dat het Brusselse beleid dicht bij de burger staat. Het afgelopen jaar zijn alle individuele problemen, die zich bij de inschrijvingen hebben gesteld, overgemaakt aan het LOP en aan de bevoegde beleidsinstanties.

Tot op heden werden er dit jaar +/- 700 kinderen geweigerd. Collegevoorzitter Vanhengel weet echter niet hoeveel Nederlandstalige kinderen werden geweigerd. Hij heeft geen weet van ouders die geen enkele Nederlandstalige school hebben gevonden.

Om aan deze 700 geweigerde kinderen een plaats te bieden, zouden er drie nieuwe basisscholen opgericht moeten worden. De heer Vanhengel heeft geen probleem met de bouw van nieuwe scholen, maar daarvoor moeten middelen in Vlaanderen vrijgemaakt worden.

Om het aantal weigeringen te beperken wordt er momenteel aan capaciteitsuitbreiding gedaan in diverse scholen. In Brussel-stad wordt de school 'de Kleurdoos' momenteel verbouwd zodat er meer kinderen ingeschreven kunnen worden. Bovendien kunnen er in Schaarbeek, ingevolge kredietverschuivingen, door het gemeenschapsonderwijs klaslokalen bijgebouwd worden.

In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest verhouden de drie onderwijsnetten zich op een gelijkwaardige manier tegenover elkaar bij het inschrijven van

anderstalige kinderen. In tegenstelling tot Vlaanderen is de inplantingsplaats van een school doorslaggevend dan het onderwijsnet waartoe de betrokken school behoort.

De heer Vanhengel begrijpt de bezorgdheid van de raadsleden volkomen. Wil het vrij onderwijs tornen aan de LOP-regeling met betrekking tot de inschrijvingen en zijn positie tegenover de andere netten wijzigen? Binnen het LOP is er momenteel geen consensus over het gevoerde beleid. Het vrij onderwijs heeft een andere mening dan de twee andere onderwijsnetten. De heer Deraeck heeft als belangrijke taak dat de drie onderwijsnetten tot een consensus komen. Indien er geen consensus komt, zullen de decretale bepalingen toegepast moeten worden.

Hij vervolgt dat collegelid Brigitte Grouwels overweegt om voorrang te verlenen aan kinderen uit Nederlandstalige kinderdagverblijven. Volgens de heer Guy Vanhengel is dit op het eerste zicht positief, maar volgens hem schuilt er een addertje onder het gras. Dergelijke voorrangregel inbouwen betekent dat er een inschrijvingsbeleid moet komen in de kleutertuinen. Dit gaat volgens de collegevoorzitter te ver.

2. De heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

De *minister* stelt dat het begrijpelijk is dat, omwille van de commotie in de media de afgelopen dagen, zowel door de voorzitter van het Lokaal Overlegplatform Basisonderwijs Brussel als door andere sprekers, extra aandacht wordt besteed aan de zogenaamde 'patstelling' met betrekking tot de te bepalen procedures inzake inschrijvingen voor het schooljaar 2007-2008.

Deze gevoeligheden en bezorgdheden zijn niet nieuw. Ook met betrekking tot het bepalen van de procedures voor het schooljaar 2006-2007 zijn er moeilijke gesprekken gevoerd tussen de verschillende partners in het LOP.

Minister Vandenbroucke wil van de gelegenheid gebruik maken om alle spelers in het LOP-Brussel te bedanken voor hun ijver om te zoeken naar constructieve oplossingen. Hij verwijst graag naar de stappen die door het LOP van Brussel werden gezet om tot een éénduidige, uniforme en werkbare procedure

van inschrijvingen te komen. Dit is de verdienste van velen: de LOP-voorzitters, de deskundig ondersteuners, de niet-onderwijspartners maar vooral ook van de scholen zelf. Uiteindelijk zijn zij het die dat gelijke onderwijskansenbeleid mee vorm moeten geven en uitdragen.

Maar vooraleer verder op een en ander in te gaan, wil de minister toch een poging doen om de discussie helder te stellen. Er moet immers een onderscheid gemaakt worden tussen twee elementen in het debat.

Enerzijds is er de situatie waarin de Brusselse scholen zich bevinden met betrekking tot de aanwezigheid van Nederlandstaligen, anderstaligen, kansarmen en kansrijken. Over deze situatie kunnen uitspraken worden gedaan en vaststellingen worden gemaakt op basis van cijfermateriaal van eerdere tellingen in het kader van het GOK. Anderzijds kunnen uitspraken worden gedaan over het gewijzigde inschrijvingsluik van het GOK-decreet. Deze gewijzigde regelgeving is voor het eerst van toepassing op de inschrijvingen van het schooljaar 2006-2007. Het is belangrijk beide discussies niet met elkaar te contamineren en zoals gezegd, de helderheid van het debat te bewaren.

Bovendien wil de spreker er nog eens op wijzen dat de inschrijvingsproblematiek niet de hele problematiek van het gelijkekansenbeleid in Brussel omvat. De implementatie van het gelijkekansendecreet omvat minstens drie luiken: de inschrijvingen, de ondersteuning en de werking van de Lokale Overlegplatformen. Alle drie maken ze voorwerp uit van een evaluatie.

De evaluatie van het GOK-decreet is volop aan de gang. Een eerste aanpassing van het inschrijvingsbeleid is reeds gebeurd. Bovendien heeft minister Vandenbroucke onlangs een doortimmerde evaluatie van de onderwijsinspectie en van een wetenschappelijk team, onder leiding van professor Van Petegem, met betrekking tot de GOK-ondersteuning bekend gemaakt. Op basis hiervan wordt er momenteel een dvd gemaakt. Het LOP-gebeuren moet nog geëvalueerd worden.

De vorige gedachtewisseling van 8 maart 2005 had een bredere 'scope'. Graag had de minister deze bredere problematiek, gekaderd in het totale voorrangsbbeleid ten voordele van het Vlaamse onderwijs, aan de orde willen stellen. De uitvoering van de resolutie van 26 november 2003 van het Vlaams Parlement, die richtinggevend geweest is voor de Vlaamse regeerverklaring en voor zijn beleid ten aanzien van Brussel,

is veel gevarieerder dan de inschrijvingspolitiek vermeld in het punt 3 van deze resolutie.

Ten opzichte van de vorige bijeenkomst van 8 maart 2005 zijn er dus een aantal nieuwe feiten, gegevens en vaststellingen namelijk:

- de leerlingentelling op 1 februari 2005, die gepaard ging met de driejaarlijkse opvraging van de GOK-indicatoren. Deze bevraging gaf niet alleen aanleiding tot het voor drie schooljaren toekennen van aanvullende GOK-lestijden, maar gaf ook een inzicht in de leerlingensamenstelling van de scholen en de evolutie ten opzichte van drie jaar eerder;
- de telling van de leerlingen op 1 februari 2006 en de er mee samenhangende VGC-bevraging die mogelijk iets kan leren over het effect van de zogenoemde ‘piste- Verstegen’ op de inschrijvingen in Brussel;
- de implementatie van de nieuwe inschrijvingsregeling na kwalitatieve analyse van het oorspronkelijke GOK-decreet, ingevoerd door het decreet van 15 juli 2005.

a. Evolutie binnen het aantal GOK-leerlingen tussen 2002 en 2005

De eerste GOK-ondersteuningsperiode 2002-2005 was gebaseerd op de leerlingentelling en de opvraging van indicatoren op 1 februari 2002. Uit de tweede GOK-ondersteuningsperiode 2005-2008 dateert de telling en de opvraging van 1 februari 2005.

De voorzitter en de deskundige-ondersteuner hebben een analyse gemaakt van de verschuivingen tussen 2002 en 2005 wat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft. De diensten van de minister hebben reeds een eerste analyse gemaakt, die nog verfijnd kan worden, door bijvoorbeeld onderscheid te maken tussen Nederlandstalige en anderstalige kansarme leerlingen en kansarme en niet kansarme anderstalige leerlingen, zoals binnen het LOP-basisonderwijs Gent is gebeurd.

Het aantal GOK-leerlingen in Vlaanderen steeg van 123.978 naar 130.628. In 2002 waren er dus 19,2 procent GOK-leerlingen en dit bedraagt in 2005 20,8 procent.

In het Brusselse Gewest is er een stijging van 8.239 voor 2002 naar 9.517 voor 2005. Dit betekent een stijging van 15,5 procent. Als men dit vergelijkt met het gestegen totaal aantal leerlingen in het Brussels Nederlandstalig onderwijs, dan waren 37,3 procent leerlingen GOK-leerlingen in 2002 en in 2005 bedraagt dit 40,7 procent.

Als belangrijkste oorzaken voor de stijging van het aantal rechthebbende leerlingen kunnen het stijgend aantal ouders met een vervanginkomen en het stijgend aantal ouders met thuistaal ‘niet het Nederlands’, genoemd worden. Zonder te willen vooruitlopen op de volledige analyse, is deze stijging waarschijnlijk toe te schrijven aan een combinatie van stijgende werkloosheid en immigratie, samen met een betere registratie van de doelgroep leerlingen door een stijging van het aantal scholen dat gegevens ingediend heeft, en een betere organisatie van de bevraging.

Door deze stijging van zowel het aantal GOK-leerlingen als het aantal scholen dat in aanmerking kwam voor GOK-ondersteuning dreigde de gemiddelde ondersteuning per school te dalen. Daarom heeft de minister het nodig geacht een extra budgettaire inspanning te doen van 4,6 miljoen euro om het gemiddelde aantal lestijden per school op peil te houden. Hierdoor steeg het aantal GOK-lestijden in het ganse Vlaamse onderwijs van 37.835 naar 40.478 of + 6,99 procent. In het Brusselse Gewest van 4.468 naar 4.899 of + 9,65 procent.

Voor Antwerpen kan worden gesteld dat de sterke tweedeling die bij de telling in 2002 werd vastgesteld, bij de telling van 2005 enigszins is afgevlakt. Het zijn vooral de scholen die reeds in 2002 een gemengd publiek hadden, die in 2005 meer indicatorleerlingen opvangen. De ‘extremen’ behouden echter hun schoolsamenstelling. Dit wil zeggen dat scholen met een lage concentratie aan indicatorleerlingen er niet in slagen dit aandeel uit te breiden.

Omgekeerd slagen scholen met een hoge concentratie er niet in om het aandeel indicatorleerlingen te verminderen. Dit is het geval in de studie over Gent, waar de scholen uit de ‘middenmoot’ het groeiend aantal doelgroep leerlingen opvangen. Zij het dat hier enkele scholen, die voorheen bij de opvang van kansarme leerlingen slechts een beperkte rol speelden, in de voorbije drie jaar een inhaalbeweging hebben gemaakt.

De Brusselse gegevens die werden voorgesteld, laten zien dat de ‘extremen’ afgevlakt worden: in scholen met een hoge concentratiegraad daalt het aantal GOK-leerlingen en in scholen met een vroeger lage concentratiegraad stijgt het. Zij het dat niet elke individuele school deze trend volgt: er zijn scholen in meer ‘dure’ wijken waar het percentage GOK-leerlingen, ook al zijn er geen capaciteitsproblemen, terrein verliest. Ook hier vangen voornamelijk de scholen uit de ‘middenmoot’ de toename aan doelgroepopleerlingen op.

Nadere studies kunnen ondernomen worden door onderscheid te maken tussen Nederlandstalige en anderstalige kansarme leerlingen en kansarme en niet-kansarme anderstalige leerlingen. In Antwerpen en Gent heeft men dat gedaan. Voor Brussel zou het interessant zijn na te gaan wat de evolutie van het aantal niet-kansarme anderstaligen is, best nog opgesplitst naar Franstalige gezinnen en de andere thuistalen.

b. De februaritelling 2006

Op 1 februari vindt in de scholen de ‘officiële’ telling ten behoeve van het Vlaamse departement van Onderwijs en Vorming plaats. De VGC maakt hiervan gebruik om een bijkomende bevraging te organiseren, waarbij de scholen ook elementen van thuistaal, culturele achtergrond en herkomst van binnen of buiten het gewest dienen aan te geven.

De resultaten van de februaritelling 2006 zijn op zijn minst interessant te noemen:

- er zitten voor het zoveelste jaar op rij weer meer leerlingen in het Vlaamse basisonderwijs in Brussel;
- voor het basisonderwijs is er voorlopig een einde gekomen aan de langzame, maar zekere stijging van het aantal leerlingen gedomicilieerd in het gewest. In 2005-2006 waren er meer leerlingen van buiten het gewest, dan in het jaar voordien;
- het aantal leerlingen met een ‘niet-westerse achtergrond’ stijgt, maar niet meer zo sterk als vorig jaar;
- het aantal en het aandeel leerlingen met een Franstalige of anderstalige thuistaal stijgt, maar niet zo sterk als vorig jaar. Het meest opmerke-

lijke is een sterke terugval van het aandeel homogeen Franstalige leerlingen ten voordele van het aandeel homogene anderstaligen.

Hoewel bij de inschrijvingen voor het schooljaar 2005-2006 voor het eerst de zogenaamde ‘piste-Verstegen’, ingevoerd door het mini-Brusseldecreeet van 7 mei 2004, werd toegepast als een beperkt voorrangrecht voor Nederlandstaligen, wil de minister geen oorzakelijk verband leggen tussen de toepassing van deze ‘piste’ en de wijzigende trends vastgesteld in de schoolbevolking. De ‘piste-Verstegen’ werd in formele zin overigens slechts in enkele scholen toegepast. Anderzijds was de psychologische impact misschien niet onbelangrijk.

c. De gewijzigde inschrijvingsprocedures

Reeds van bij de aanvang van de legislatuur werd van verschillende kanten aangedrongen op een kwalitatieve evaluatie en bijsturing van voornamelijk het inschrijvingsluik van het GOK-decreet. Ondanks het feit dat het regeerakkoord zo’n evaluatie pas voorzag tegen september 2006, was minister Vandenbroucke bereid om de evaluatie te versnellen.

Zowel in het Vlaams Parlement, als in de Raad van de VGC werden in dit verband interessante suggesties gedaan.

Bij het overlopen van het verslag van de vorige gedachtewisseling van 8 maart 2005 en het nagaan aan welke verzuchtingen door de wijzigingen aangebracht door het decreet van 15 juli 2005 werd tegemoet gekomen, komt de heer Vandenbroucke tot volgende opsomming:

- specifiek voor Brussel wordt ‘thuistaal niet het Nederlands’ een indicator, die als voorrangscategorie een rol kan spelen bij de inschrijvingsprocedure. Dit wordt hier in het bijzonder vermeld omdat door sommigen wordt geponeerd dat het GOK-decreet op maat van Vlaanderen is gemaakt en niet zou inspelen om de specifieke Brusselse situatie;
- waar bij de ‘piste-Verstegen’ het gehanteerde percentage voorrang voor Nederlandstaligen zou kunnen dalen ten gevolge van een dalende relatieve aanwezigheid van Nederlandstaligen in de Vlaamse Brusselse scholen, kan het LOP dit nu zelf in consensus vastleggen;

- leerlingen met een getuigschrift basisonderwijs die inschrijven in het secundair onderwijs worden niet meer automatisch als ‘thuis taal Nederlands’ gecatalogeerd;
- een autonome kleuterschool wordt, voor de inschrijvingen, als een pedagogische eenheid beschouwd met de bijhorende lagere school;
- de invloed van de geboortemaand werd uitgeschakeld waardoor kleuters die op het einde van het jaar worden geboren, niet meer worden gediscrimineerd ten opzichte van hun leeftijdsgenoten die eerder werden geboren;
- het mechanisme van de ‘doorverwijzingen’, dat als niet relevant werd beschouwd voor Brussel, vervalt. In de plaats komt er een voorrangsregeling;
- correcties voor deelnemers aan het OETC-project en asielzoekers worden mogelijk;
- de procedures worden nauwkeuriger omschreven;
- scholen met een reeds kwetsbare populatie krijgen meer mogelijkheid om tijdens het schooljaar elders uitgesloten leerlingen te weigeren;
- door het doorbreken van het principe ‘wie het eerst komt, het eerst maalt’ voor de doelgroep leerlingen krijgen scholen opnieuw de mogelijkheid actief te recrutereren bij kansarme leerlingen.

Als algemene vaststelling stelt de minister dat de gewijzigde regelgeving ertoe heeft geleid dat scholen meer ruimte kregen om, binnen de mogelijkheden die het LOP biedt, zelf een aantal regels van inschrijvingsbeleid te bepalen.

Minister Vandenbroucke waardeert ten eerste de inspanning die het Lokaal Overlegplatform basisonderwijs Brussel heeft geleverd. Met 118, vaak zeer diverse scholen en schoolbesturen, tot een consensus komen, een duidelijk stappenplan uitwerken en een uitgekiende communicatie voeren, was zeker niet makkelijk. Maar hoe dan ook is men gekomen tot een verbeterde en werkzame inschrijvingsprocedure die door de meerderheid van de schooldirecties als positief wordt ervaren.

Broers en zussen konden vlot inschrijven, in meer dan de helft van de gevallen kon voorrang gegeven worden aan kinderen met thuis taal Nederlands,

in een kleine 40 percent van de gevallen kon effectief voorrang gegeven worden aan GOK-leerlingen. Plaatselijke capaciteitsproblemen, vaak beperkt tot het niveau van een klasgroep, gaven aanleiding tot weigering.

Naast de globale cijfers, zijn er een aantal vaststellingen op schoolniveau, die minister Vandenbroucke als te vermijden waard overkomen:

- het systeem van 2005, waarbij men slechts ‘voorlopig’ inschreef en de voorrang voor Nederlandstaligen slechts definitief werd na de eerste inschrijfperiode, namelijk de ‘piste-Verstegen’, belemmerde een verschijnsel dat hij als zeer positief ervaart: een groep Nederlandstalige ouders die tijdens de voorrangsperiode gezamenlijk inschrijven in een school zonder capaciteitsproblemen waardoor er meer evenwicht komt in de populatie van die school en de druk op scholen met capaciteitsproblemen afneemt;
- wellicht krijgt de groep van de niet-kansarme Franstaligen het moeilijker om hun kinderen in een Nederlandstalige school in te schrijven;
- de invulling van het voorbehouden contingent van 20 percent doelgroep leerlingen verloopt in een aantal scholen niet zo makkelijk. Wellicht hantieren laaggeschoolde ouders eigen criteria, waarbij men zich richt tot scholen die over de jaren heen zeer open communiceren en die de reputatie hebben om uitermate zorgzaam om te gaan met elk kind. Andere scholen blijven eerder een eiland in hun buurt, hebben niet of nauwelijks een wijkgebonden netwerk en slagen er niet in doelgroepen te overtuigen;
- de algemene toename van het aantal doelgroep leerlingen betekent dat meer scholen en meer personeelsleden geconfronteerd worden met anderstalige leerlingen, hun culturele achtergrond en de problemen en uitdagingen die dit meebrengt.

Na dit ene jaar kan men wat het inschrijvingsbeleid in Brussel betreft, nog geen definitieve conclusies trekken, ook al kan men terugblikken op een aantal winstpunten.

De minister is van oordeel dat het nuttig is de nieuwe regelgeving enkele jaren respijt te geven, de kans te bieden zich te ‘zetten’, omdat het werkveld in onder-

wijs altijd even tijd nodig heeft om wijzigingen te absorberen.

Tot op heden werd minister Vandenbroucke niet geïnformeerd over het voorstel van collegelid Brigitte Grouwels.

d. De toekomst van het Vlaams onderwijs in Brussel

Vervolgens wijdt de minister uit over de toekomst van het Vlaams onderwijs in Brussel. Ook bij deze discussie moet vastgesteld worden dat sommigen er nog steeds in slagen om over het Vlaams onderwijs in Brussel een apocalyptisch beeld op te hangen en dit te koppelen aan het GOK-decreet.

De werkelijkheid is dat er in Brussel, zoals in de andere grootstedelijke contexten, samenlevingsproblemen doorwerken op de onderwijssituatie. Het GOK-decreet dat bouwstenen aandraagt om hier aan te werken, maakt tegelijkertijd de problemen zichtbaar. Ook vroeger waren er capaciteitsproblemen, ook vroeger waren er wachtlijsten en weigeringen. Nu gebeurt dit evenwel op een meer zichtbare, transparante en door het werkveld afgesproken wijze.

Er worden vragen gesteld over het doorverwijzen van Franstalige leerlingen naar het Franstalig onderwijs. De minister is het ermee eens dat er tussen beide gemeenschappen, zeker in Brussel, meer overleg moet komen. Alleen al het sluitend laten naleven van de leerplicht, maar ook het in kaart brengen van de globale capaciteitsproblemen nopen hiertoe. Hierbij is het wel vervelend dat de Cocof de regiefunctie die de VGC ten aanzien van het ganse Vlaamse onderwijsveld in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest opneemt, niet vervult zodat er geen evidente gesprekspartner op het Brusselse niveau is.

Minister Vandebroucke is van mening dat minister Arena op de hoogte is van de problemen in het Franstalig onderwijs. Overleg met haar is zeker nodig. Vooral inzake de spijbelproblematiek moeten er afspraken gemaakt worden. Aan de principes van de vrijheid van onderwijs en schoolkeuze kan evenwel niet worden geraakt.

Waar sommigen er voor pleiten om terug te plooiën op een homogeen Nederlandstalige en monoculturele bevolking, opteert de Vlaamse overheid voor een strategische Vlaamse aanwezigheid, die er rekening

mee houdt dat een aantal ouders, ook uit de allochtone gemeenschappen, het Nederlandstalig onderwijs verkiezen in functie van de sociale mobiliteit van hun kinderen, aldus minister Frank Vandenbroucke. Ook hier is segregatie in het onderwijs laten gebeuren of bevorderen geen verantwoorde maatschappelijke optie.

Daarom kijkt de minister met enige bezorgdheid uit naar de verdere besprekingen rond de inschrijvingsprocedure in het LOP-basisonderwijs. De wijzigingen aan het inschrijvingsluik van het GOK-decreet hebben bewust meer ruimte gegeven aan de lokale onderwijspartners. Deze ruimte was nodig omdat men er plaatselijk beter moet in slagen procedures vast te leggen die efficiënt zijn en omdat lokaal uitgewerkte procedures vaak een groter draagvlak hebben dan datgene wat vanuit Brussel wordt opgelegd. Maar vooral moest die extra ruimte ook een signaal van vertrouwen zijn dat de overheid stelt in dat lokaal overleg. In het licht van de verdere besprekingen binnen het LOP kan de minister enkel hopen dat het vertrouwen wordt bevestigd. Indien toch mocht blijken dat de lokale autonomie niet optimaal wordt ingevuld, of zelfs wordt misbruikt, dan zou dit een belangrijk signaal zijn voor de overheid in verband met het voeren van haar beleid ten aanzien van de scholen.

Het Vlaams onderwijs in de Brusselse pluriculturele context is een plaats van ontmoeting, kennismaking en verstandhouding. Het Nederlandstalig onderwijs moet daarom open blijven staan voor alle kinderen die het pedagogisch project en het Vlaams karakter van de school aanvaarden, ongeacht hun sociale achtergrond. De school is een ideaal medium om ouders en kinderen van niet-Nederlandstalige origine te betrekken bij de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie leveren substantiële inspanningen om de scholen toe te laten blijvend kwaliteit te leveren. De Vlaamse regelgeving voorziet in ettelijke noodzakelijke gunstmaatregelen voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. De Vlaamse overheid maakt ook financieel het project Voorrangsbeleid Brussel, het Brussels Curriculum, de ondersteuning van taalvaardigheid in het secundair onderwijs mogelijk. Brussel blijft dan ook voor de Vlaamse Gemeenschap een voortdurende uitdaging, met het onderwijs als speerpunt.

IV. SLOTWOORD

De heer *Guido Deraeck* heeft de indruk dat men weinig rekening wil houden met de samenstelling van de Brusselse bevolking. Ten tweede benadrukt de spreker dat wanneer er alleen absolute voorrang wordt verleend aan Nederlandstalige kinderen ‘witte scholen’, ‘witter’ worden en de concentratiescholen ‘zwarter’ zullen worden. Dit is volledig tegengesteld aan het GOK-decreet. Ten slotte wijst de heer Deraeck erop dat de onderhandelaars van het LOP er alles aan zullen doen om tot een consensus te komen.

De heer *Dominiek Lootens-Stael* heeft bedenkingen bij het feit dat ‘witte’ scholen effectief ‘witter’ zullen worden. Niemand kan in de toekomst kijken. Ten tweede vraagt hij hoe gegarandeerd kan worden, indien men geen absolute voorrang geeft aan Nederlandstaligen, dat de Nederlandstalige kinderen ingeschreven kunnen worden in de school van hun keuze. De heer Lootens-Stael blijft dit de achilleshiel van de inschrijvingsregeling vinden. Bovendien wenst de heer Lootens-Stael te weten hoeveel Nederlandstalige kinderen er bij het aantal geweigerde kinderen zijn. Volgens de spreker is het wel degelijk mogelijk dit cijfer te geven. Ten slotte vraagt de spreker of het mogelijk is cijfergegevens van het secundair onderwijs te verkrijgen.

De verslaggevers,

De voorzitters,

Carla DEJONGHE

Fouad AHIDAR

Anissa TEMSAMANI

Monica

VAN KERREBROECK
